

Oikeusministeriö 110

13. 10. 2003
ad 32, 41, 2002
019028.00/2002

Oikeusministeriölle

Mannerheimin Lastensuojeluliiton lausunto

9.10.2003

Työryhmän osamietintö (Oikeusministeriön työryhmämietintö 2003:5) Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) lausuu pyydettyä lausuntona oikeusministeriön asettaman työryhmän osamietinnöstä ”Ihmiskauppa, paritus ja prostituutio” kohteliaimmin seuraavaa:

Yleistä

MLL pitää tärkeänä, että mahdollisuuksia torjua ihmiskauppaa, paritusta ja prostituutiota parannetaan. Erityisen tärkeänä MLL pitää, että estetään lasten joutuminen ihmiskaupan, parituksen ja prostituution uhriksi.

Seksuaalipalvelujen ostaminen

Tällä hetkellä rikoslain 20 luvun 8 §:n nojalla rangaistaan sitä, joka lupaamalla tai antamalla korvauksen saa kahdeksaatoista vuotta nuoremman henkilön ryhtymään sukupuoliyhteyteen tai muuhun seksuaaliseen tekoon. 1.10.2003 voimaan tulleen järjestyslain 7 §:n 1 momentin mukaan seksuaalipalvelujen ostaminen ja maksullinen tarjoaminen yleisellä paikalla on kielletty.

Työryhmän enemmistö esittää mietinnössään, että säädettäisiin yleinen seksuaalipalvelujen ostamista koskeva rangaistussäännös. Säännöksen mukaan rangaistaisiin sitä, joka lupaamalla tai antamalla korvauksen toisen ryhtymään sukupuoliyhteyteen tai siihen rinnastettavaan seksuaaliseen tekoon. Esitetty rangaistussäännös olisi soveltamisalaltaan yleinen ja sitä sovellettaisiin niin julkisella kuin yksityisellä paikalla tapahtuvaan ja matkapuhelimen välityksellä tai Internetin kautta toteutettuun seksuaalipalvelujen ostamiseen.

Työryhmän esittämällä yleisellä seksuaalipalvelujen ostamista koskevalla rangaistussäännöksellä suojattaisiin useita oikeushyviä, kuten seksuaalista itsemääräämisoikeutta, sosiaalista ja sukupuolten välistä tasa-arvoa, yleistä järjestystä sekä henkilön koskemattomuutta. Näiden oikeushyvien nykyistä tehokkaampi suojaaminen on tarpeen. Samalla on kuitenkin myös pohdittava, mitä vaikutuksia uudella kriminalisoinnilla on käytännössä.

Yhtenä ongelmana on muun muassa, että yleinen seksuaalipalvelujen ostamisen rangaistussäännös saattaisi vaikeuttaa paritusrikosten selvittämistä, kuten työryhmän mietintöön jätetyssä ensimmäisessä eriävässä mielipiteessä todetaan.

MLL kiinnittää erityisesti huomiota siihen, miten seksuaalipalvelujen ostamisen yleinen kriminalisointi vaikuttaisi alaikäisten suojeluun prostituutiolta. Tätä ei ole pohdittu työryhmän mietinnössä.

Työryhmän ehdotus yleisestä seksuaalipalvelujen ostamisen kriminalisoinnista saattaisi esitetyssä muodossa toteutuessaan heikentää alaikäisten suojelua prostituutiolta, koska tällöin seksipalveluja ostava henkilö syyllistyisi joka tapauksessa rikokseen riippumatta seksipalveluja myyvän henkilön iästä. Seksipalveluja ostavan henkilön intressi myyjän iän selvittämiseen heikkenisi, koska ostaminen olisi joka tapauksessa kriminalisoitua ja rangaistusasteikkojen ero olisi pieni.

Työryhmä esittää, että rangaistuksena seksuaalipalvelujen ostamisesta tuomittaisiin sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi, mikä on sama rangaistusasteikko kuin tällä hetkellä seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta. Työryhmä esittääkin seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta tuomittavan enimmäisrangaistuksen nostamista yhteen vuoteen. Tuomioistuinkäytännössä molemmista rikoksista todennäköisesti tuomittaisiin useimmiten sakkorangaistukseen, koska tuomitut rangaistukset yleensä painottuvat rangaistusasteikon alapäähän.

MLL periaatteessa kannattaa työryhmän esittämää seksipalvelujen ostamisen yleistä kriminalisointia, mutta MLL edellyttää, että seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta rangaistusasteikko säädetään olennaisesti ankarammaksi kuin seksuaalipalvelujen ostamisesta täysikäiseltä ja että seksuaalipalvelujen ostamisen yleisen kriminalisoinnin tarvetta ja käytännön vaikutuksia paritus- ja ihmiskaupparikollisuuden selvittämiseen vielä arvioidaan.

Seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta

MLL pitää välttämättömänä, että alaikäisten joutumista seksikaupan kohteeksi ehkäistään kaikin käytettävissä olevin keinoin. MLL toteaa, että seksuaalipalvelujen alaikäiseltä ostamisen rangaistavuuteen on erittäin vahvat perusteet, koska säännöksellä suojataan lapsen kasvua ja kehitystä. MLL pitää välttämättömänä, että seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta on kriminalisoitu ja siitä tuomittava rangaistus on riittävän ankara.

MLL kannattaa työryhmän esitystä siitä, että enimmäisrangaistusta seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta nostetaan. MLL pitää kuitenkin esitettyä yhden vuoden enimmäisrangaistusta edelleen riittämättömänä.

Jos säädetään yleinen seksuaalipalvelujen ostamista koskeva rangaistussäännös, rangaistusasteikkoa seksuaalipalvelujen ostamista nuorelta on ankaroitettava tuntuvasti työryhmän esittämästä. MLL esittää harkittavaksi rangaistussäännöksen muuttamista siten, että seksuaalipalvelujen ostamisesta nuorelta tuomitaan vankeuteen enintään kolmeksi vuodeksi ja että sakkorangaistuksen mahdollisuus poistetaan kyseisestä rikoksesta.

Paritus ja törkeä paritus

Työryhmän esitys siitä, että lasten seksuaalista hyväksikäyttöä ja lapsipornografian torjumista koskevan EU:n puitepäättöehdotuksen mukaisesti prostituutioon rinnastettaisiin alle 18-vuotiaiden osallistuminen pornograafisiin esityksiin, on kannatettava. Työryhmän esitys siitä, että parituksesta rangaistaisiin myös sitä, joka yhteystietoja välittämällä tai muutoin markkinoi seksipalveluja, on prostituution torjunnan kannalta merkittävä. On myös tärkeää lisätä rikoslakiin törkeää paritusta koskeva rangaistussäännös. Yhtenä paritusrikoksen raskauttamisperusteena on parituksen kohteen alaikäisyys, mikä on tärkeää suojatessa alaikäisiä paritusrikollisuuden uhriksi joutumiselta.

Työryhmän muut keskeiset ehdotukset

Ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa koskevien rangaistussäännösten sisällyttäminen rikoslakiin on kannatettavaa ja kansainvälisten velvoitteiden edellyttämää.

Työryhmän esittämä oikeushenkilön rangaistusvastuun ulottaminen koskemaan paritusta, törkeää paritusta, ihmiskauppaa ja törkeää ihmiskauppaa on kannatettavaa.

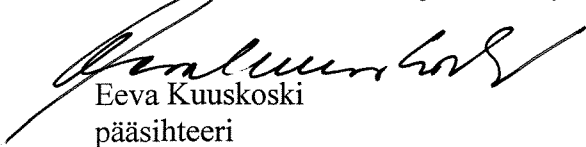
Työryhmä esittämä pakkokeinolain muuttaminen niin, että telekuuntelu on mahdollista ihmiskauppaa, törkeää ihmiskauppaa ja törkeää paritusta tutkittaessa, on perusteltu.

Terminologiasta

MLL esittää harkittavaksi, että nykyisen lainsäädännön ja työryhmän käyttämä termi ”seksuaalipalvelut” korvataan selkeyden vuoksi lainsäädännössä termillä ”seksipalvelut”, koska seksuaalisuus on laaja käsite sisältäen muun muassa seksuaaliterveyden ja siihen liittyvät terveys- ja terapiapalvelut.

Helsingissä 9.10.2003

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Eeva Kuuskoski
pääsihteeri